

Sisällys

Esipuhe	11
Mitä lapselle kuuluu?	15
Lapsuus nykypäivän Suomessa	17
Mikä lapsia uhkaa?	17
Lapsuuden riskitekijöitä	19
Hyvinvointitietoa suoraan lapsilta	21
Nuorten syrjäytymisriskit	23
Lapsen hyvinvoinnin puntarointia	26
Pahoinvointikeskustelusta hyvinvointipuheeksi	27
Lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaaminen	29
Lapseen liittyvät tulkinnat	32
Lapsuus erillisenä elämänvaiheena	34
Elämän normin mukainen lapsi	35
Normaalin lapsen synty	39
Normaalista poikkeava lapsi	41
Leimattu lapsi	48
Rajalla – liminaalinen lapsuus	54
Tavallisen erityinen lapsi	62

Lapsen arki arvoon	68
Ekokulttuurinen näkökulma arkeen	68
Ekokulttuurinen ympäristö	72
Arkielämän järjestäminen – akkommodaatio....	74
Perhekulttuuri lapsen arkea säätelemässä	78
Lapsen kehitysympäristöt.....	83
Mitä kotiin kuuluu?	86
Keitä on läsnä kodin arjessa – perhemuodot....	87
Perheeseen kohdistuvat	
odotukset – haaveet ja pelot	90
Arki kotona	94
Äidin ja isän roolit	100
Kodin huolet ja paineet	103
Päivähoidossa ja koulussa	119
Toimintaa ohjaavat	
säädökset ja periaatteet	121
Tavoitteena lapsen hyvinvointi	128
Kehitysympäristön rakentaminen	
tavallisen erityisille lapsille	141
Yhdessä tekemisen meininki.....	153
Yhteinen kieli – yhteinen ymmärrys	155
Yhteistyön monet käsitteet	155
Puhe perheestä.....	161
Yhdessä tekemisen toimintakulttuurit.....	181
Yhteistyön pelisäännöt.....	181
Yhdessä perheiden kanssa	187
Monialainen yhteistyö	195

Perhelähtöisyys – pelkkää puhetta vai totta?	203
Lasta autetaan auttamalla perhettä.....	203
Perhelähtöisen yhteistyön alueet	206
Ammattikäytäntönä perheitä tukeva työ.....	217
Yhdessä tekemisen käytännöt	223
Vastuukysymys – vielä kerran.....	224
Lapsen kehitysyhteisöjen kohtaamiset	229
Yhteistyön tavoitteet ja sisältö	231
Yhteistyötä keskustellen.....	237
Yhteistyötä kirjoittaen	241
Monilaiset verkostot ja oppilashuolto	243
Lapsen arki yhdessä tekemisen perustana	253
Perhetilanteen kokonaisarviointi.....	253
Varhaisen oppimaan ohjaamisen suunnitelma VARSU	261
Oppilas ei pärjää – tuki kotoa	266
Videokuvattu arki yhdessä työskentelyn muotona	268
Onnistuneen yhteistyön arvoitus	179
Lähteet	285